

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 272

van **BART VAN HULLE**

datum: 15 februari 2024

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) - Evolutie subsidies

Europa investeert jaarlijks bijna 60 miljard euro om landbouwers en het plattelandsbeleid te steunen. Het geld wordt besteed aan tientallen verschillende steunmaatregelen. Het grootste deel van de subsidies situeert zich in pijler 1 die zich richt op rechtstreekse inkomenssteun, waarbij wel een aantal vergroenings- en verduurzamingsvoorwaarden moeten worden nageleefd. Daarnaast is er steun in het kader van pijler 2 die zich richt op het plattelandsbeleid en werkt via een mechanisme van cofinanciering door Vlaanderen. In 2022 ontving België 785 miljoen euro aan Europese landbouwsteun, waarvan 576 miljoen bestemd was voor pijler 1 en de overige 209 miljoen voor pijler 2.

1. Graag kreeg ik een gedetailleerd overzicht per jaar voor de periode 2015 tot en met 2023 van
 - a) het totaalbedrag dat Vlaanderen ontving vanuit het gemeenschappelijk landbouwbeleid voor pijler 1/pijler 2;
 - b) het totaalbedrag dat Vlaanderen besteedde aan de cofinanciering van pijler 2;
 - c) het effectief bestede bedrag in het kader van pijler 1 en 2 en de onderbenutting van de vooropgestelde middelen.
2. Graag ook voor de periode 2015 tot en met 2023 een jaarlijks overzicht van de concrete bedragen die werden toegekend per maatregel binnen pijler 1 en pijler 2, met vermelding van het aantal begunstigden en wat pijler 2 betreft het aandeel Europees geld en het aandeel cofinanciering vanuit Vlaanderen.
3.
 - a) Hoeveel boeren vielen in de periode 2015 tot en met 2023 onder de definitie actieve landbouwer? Graag cijfers per jaar, met telkens opsplitsing volgens het aantal landbouwvennootschappen en andere boeren.
 - b) Hoeveel actieve boeren kwamen jaarlijks in aanmerking voor subsidies vanuit pijler 1, respectievelijk pijler 2 in de periode 2015 tot en met 2023? Graag een opdeling volgens landbouwvennootschappen en andere.
4.
 - a) Hoeveel bedroeg de jaarlijkse gemiddelde inkomenssteun in de periode 2015 tot en met 2023?
 - b) Hoeveel van die maximale steun werd effectief toegekend aan actieve landbouwers? Graag het nominale bedrag en het procentuele aandeel.

5. Wat waren de tien grootste begunstigden van Europese landbouwsubsidies in de periode 2015-2023 en welk aandeel van de totale vooropgestelde subsidies vertegenwoordigden ze samen? Cijfers graag per jaar.
6. Hoeveel actieve boeren ontvingen in de periode 2015 tot en met 2023 het maximale subsidiebedrag?
7. Hoeveel subsidies gingen er jaarlijks naar andere dan actieve boeren (veilingen, federaties, Natuurpunt, scholen....) in de periode 2015 tot en met 2023? Graag een opsplitsing naar de verschillende soorten begunstigden.
8. Hoeveel uitgekeerde subsidies (in absolute bedragen en procentueel aandeel ten opzichte van het totaal) werden jaarlijks teruggevorderd in het kader van pijler 1, respectievelijk pijler 2 in de periode 2015-2023?
9.
 - a) Hoeveel middelen werden er in totaal besteed tijdens de vorige periode van het GLB (2015-2022) in het kader van pijler 1 en pijler 2?
 - b) Hoeveel bedroeg de totale Vlaamse cofinanciering bij pijler 2?
10.
 - a) Hoeveel middelen zijn er jaarlijks uitgetrokken voor het huidige GLB 2023-2027 in het kader van pijler 1, respectievelijk pijler 2?
 - b) Hoeveel bedraagt de geschatte cofinanciering vanuit Vlaanderen voor pijler 2?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhair Demir (353), Jo Brouns (272)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 272 van 15 februari 2024

van **BART VAN HULLE**

1. Bijlage 1 toont het overzicht van de vastgelegde enveloppes per jaar voor rechtstreekse betalingen (pijler 1, in campagnejaren) en de ter beschikking gestelde middelen (Europese én Vlaamse cofinanciering) binnen Pijler 2 (plattelandsontwikkelingsprogramma, in kalenderjaren) voor 2015-2023 voor Vlaanderen. De periode 2015-2022 betreft de GLB-periode 2015-2022, 2023 is het startjaar van de GLB-periode 2023-2027.

Voor de marktmaatregelen van Pijler 1 zijn er voor België, met uitzondering van het bijenteeltprogramma en de schoolschema's groenten en fruit, en schoolmelk, geen budgetten per land vastgelegd.

De rechtstreekse betalingen zijn volledig Europees gefinancierd.

Pijler 1 omvat jaarlijkse budgetten. Voor campagnejaren 2015 tot en met 2022 was er geen onderbenutting. De betalingen voor campagnejaar 2023 zijn nog volop lopende waardoor er nog geen gegevens ter beschikking zijn.

De middelen van Pijler 2 bestaan uit reguliere Europese middelen met 50% Vlaamse cofinanciering, getransfereerde Europese middelen vanuit pijler 1 naar pijler 2 zonder cofinanciering voor de periode 2016-2020 en 2023 en Europese middelen zonder cofinanciering voor 2021 en 2022 vanuit het Next Generation EU-herstelfonds dat een antwoord vormt op de covid-19-pandemie.

De lidstaten moeten de pijler 2-middelen die de Europese Commissie jaarlijks (jaar N) ter beschikking stelt binnen het GLB 2014-2022 cumulatief besteden tegen ten laatste het einde van het derde jaar volgend op het jaar van de ter beschikking stelling (N+3). Voor het Vlaamse plattelandsontwikkelingsprogramma PDPO-III zijn de jaarlijkse Europese tranches die zijn vrijgegeven tot en met 2020 volledig besteed binnen de N+3-periode (einde 2023). De budgetten van respectievelijk 2021 en 2022 kunnen nog ingezet worden voor betalingen tot respectievelijk eind 2024 en 2025.

2. De gegevens in bijlagen 2 tot en met 5 worden voor de perceelsgebonden maatregelen (rechtstreekse betalingen in pijler 1, agromilieu- en klimaatmaatregelen (AMKM) en hectaresteen biologische productiemethode in pijler 2) en de crisismaatregelen weergegeven per campagnejaar, voor de overige maatregelen is dit per kalenderjaar (1/1 tot 31/12). Campagnejaar X betreft de aanvragen gedaan via de verzamelaanvraag in jaar X en betaald in het Europees financieel boekjaar X+1. De betalingen zijn inclusief sancties, kortingen en terugvorderingen.

Bijlage 2 toont de totale overheidsuitgaven per jaar voor de periode 2015-2022. De gegevens voor 2023 zijn nog niet beschikbaar.

Binnen Pijler 1 zijn er twee grote blokken: de marktsteun en de rechtstreekse betalingen. De belangrijkste marktsteun is die van de gemeenschappelijke marktordening (GMO) groenten en fruit voor het uitvoeren van de operationele programma's van de producentenorganisaties (PO's) in de sector groenten en fruit. De Europese Unie financiert 50% van de uitgaven van een operationeel programma, de leden van een PO de overige 50%. De Europese steun is bepaald op basis van de omzet van de PO's. Daarnaast zijn er betalingen voor crisismaatregelen in een aantal sectoren, steun voor afzetbevordering en steun voor schoolmelk en -fruit.

Binnen Pijler 2 zijn het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) en de AMKM de grootste maatregelen. Tevens is er steun voor opleiding en advies, voor plattelandsmaatregelen en voor LEADER.

Bijlage 3 toont de rechtstreekse betalingen per campagnejaar aan Vlaamse landbouwers opgesplitst per maatregel. De herverdelende betaling betreft enkel arealen van Vlaamse landbouwers in Wallonië omdat deze maatregel in het GLB 2015-2022 enkel in Wallonië bestond.

Bijlage 4 geeft het aantal landbouwers per jaar dat rechtstreekse betalingen, investerings- en vestigingssteun, hectaresten biologische productiemethode en AMKM heeft ontvangen in de periode 2015 – 2022.

Het grootste deel van de marktsteun van Pijler 1 is gericht naar landbouwers, zij het dat een belangrijk deel daarvan niet rechtstreeks aan hen uitbetaald wordt en de impact voor de landbouwers indirect is. Het gaat dan vooral om de steun in het kader van de GMO groenten en fruit die via de producenten organisaties (PO's) betaald wordt en waar een belangrijk deel van de steun bedoeld is om de algemene werking van de PO te financieren. Ook de crisismaatregelen in de groenten en fruit zijn via de PO's uitbetaald. Tot slot, hebben maatregelen zoals de steun voor promoties via de VLAM, schoolfruit en – groenten en schoolmelk, en publieke en private opslag, een markt ondersteunende en dus indirecte impact voor landbouw.

Naast de betalingen rechtstreeks aan landbouwers werden in pijler 2 ook betalingen verricht aan andere begunstigden. De steun voor bedrijfsadvies (Kratos) en naschoolse vorming dat ten goede komt aan landbouwers die een advies of vorming ontvangen, werd uitbetaald aan de bedrijfsadviesdiensten. De maatregelen 'versterken van de omgevingskwaliteit en vitaliteit van het platteland door investeringen en samenwerking' en Leader binnen Pijler zijn in hoofdzaak niet bedoeld voor (individuele) landbouwers.

Bijlage 5 geeft het aandeel Europese en Vlaamse middelen voor de Pijler 2 maatregelen.

3. De invulling van de definitie actieve landbouwer is nieuw met ingang vanaf 2023 voor het GLB 2023-2027. Cijfers van 2015 t.e.m. 2022 zijn bijgevolg niet ter beschikking. Op basis van de voorlopige cijfers voor 2023 vallen 18.561 landbouwers onder de definitie van actieve landbouwer. Deze cijfers zijn voorlopig aangezien een aantal bezwaren nog in behandeling zijn.
Op 31 december 2023 eindigde de overgangsperiode tussen het oude en het nieuwe vennootschapsrecht. De landbouwvennootschap heeft hiermee plaatsgemaakt voor de erkenning als landbouwonderneming. Een opsplitsing van de gegevens uit bijlage 4 volgens landbouwvennootschappen is bijgevolg niet beschikbaar voor de periode 2015-2022. Gelet op de overgangsperiode van 2023 zijn er geen stabiele cijfers ter beschikking voor 2023.
4. a) Bijlage 6 toont de jaarlijkse gemiddelde inkomenssteun (rechtstreekse betalingen) per bedrijf voor de periode 2015–2022.

b) Het begrip maximale steun is niet gedefinieerd in het GLB 2015-2022. Cijfers voor het campagnejaar 2023 zijn nog niet beschikbaar.
5. De bekendmaking van informatie over de begunstigden van financiële middelen uit het pijler 1 en het pijler 2 gebeurt via <https://www.belpa.be/nl>.

Bijlage 7 toont het bedrag en het aandeel van de steun die rechtstreeks betaald is aan de tien grootste begunstigden voor de periode 2015–2022 met betrekking tot de rechtstreekse betalingen, VLIF steun en AMKM en hectaresten biologische productiemethode.

6. Een maximaal subsidiebedrag is niet gedefinieerd in het GLB 2015-2022. Cijfers voor 2023 zijn nog niet beschikbaar.
7. Cijfers zijn niet beschikbaar gezien de begunstigten niet opgedeeld zijn binnen het GLB in deze categorieën.
8. Terugvorderingen worden in de eerste plaats verrekend in openstaande betalingen aan begunstigten, waardoor terugvorderingen niet afzonderlijk worden geregistreerd.
9. Bijlage 2 geeft de betalingen voor de periode 2015 – 2022 voor Pijler 1 en Pijler 2. De betalingen voor de maatregelen van Pijler 2 voor de GLB periode 2015-2022 kunnen nog tot eind 2025 gebeuren.
10. Bijlage 1 toont per jaar het overzicht van de vastgelegde enveloppes van pijler 1 (rechtstreekse betalingen) en Pijler 2 (plattelandontwikkeling, Europees én Vlaamse cofinanciering) voor het GLB 2023-2027 voor Vlaanderen. Rechtstreekse betalingen zijn volledig Europees gefinancierd. Voor Pijler 2 is er, naast Europese steun, Vlaamse cofinanciering. De Vlaamse cofinanciering van het regulier deel van Pijler 2 bedraagt 57% in 2023-2027. Voor 2023 – 2027 is er een transfer van Pijler 1 naar Pijler 2, die oploopt van 10% in 2023 tot 12% in 2027.

BIJLAGEN

1. [Beschikbaar gestelde budgetten voor Vlaanderen voor Pijler 1 \(rechtstreekse betalingen\) per campagnejaar en voor Pijler 2 \(plattelandontwikkeling\) in kalenderjaren \(in miljoen euro\) voor de periode 2015 – 2027](#)
2. [Betalingen voor Pijler 1 en Pijler 2 per jaar \(in miljoen euro\) voor de periode 2015-2022](#)
3. [Uitbetaalde rechtstreekse betalingen per maatregel en per campagnejaar \(in miljoen euro\) voor de periode 2015-2022](#)
4. [Jaarlijks aantal landbouwers met rechtstreekse betalingen, investerings- en vestigingssteun, hectaresteen biologische productiemethode en AMKM voor de periode 2015-2022](#)
5. [Betalingen in Pijler 2 \(in miljoen euro\) opgesplitst in Europese en Vlaamse cofinanciering voor de periode 2015-2022](#)
6. [Gemiddelde inkomenssteun \(rechtstreekse betalingen\) per bedrijf en per campagnejaar \(in euro per bedrijf\) voor de periode 2015-2022](#)
7. [Aandeel van de tien grootste begunstigten van Europese landbouwsubsidies](#)